Mijn stelling “De Amsterdamse LBD werd opgericht in 1924” is erg kort door de bocht, 1927 is als aanvangsdatum beter te verdedigen.1928 is zeker. 1936 Is de datum van dwingende nationale wetgeving.

Dank aan het Nationaal Brandweer Documentatie Centrum (NBDC) te Amsterdam.
NBDC - Postbus 63054 - 1005 LB Amsterdam

Geraadpleegde stukken zijn te downloaden van:

http://www.nbdc.nl/cms/show?id=648919 - content648925

Samengevat:

1924 Enige bezorgde Amsterdamse burgers richten een adres aan de Gemeenteraad waarin zij aandacht vragen voor de wenselijkheid van luchtbeschermingsmaatregelen in tijd van oorlog. De Burgemeester leest de brieven voor in de Raad maar verder volgt geen specifieke actie.[1]. Tot 1928 stelt Amsterdam geen extra gelden voor LBD ter beschikking, daarna moeizaam. Gevolgen van luchtaanvallen behoren primair tot het takenpakket van Brandweer, Politie en GG&GD.

1927 Het Ministerie van Oorlog pleegt een aanschrijving aan de Gemeentebesturen: "Aanwijzingen nopens de door burgerautoriteiten te nemen maatregelen ter bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van aanvallen uit de lucht”[2]

1928 De Rijksregering noopt de Gemeentes tot het organiseren van een specifieke Luchtbeschermingsdienst. In Amsterdam wordt de Burgemeester benoemd tot Hoofd Luchtbescherming, personeel van de Vrijwillige Burgerwacht wordt belast met diverse functies binnen de LBD.[3]

1936 De wet tot bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen[4] treedt in werking en regelt de organisatie van de LBD en andere te nemen maatregelen. In de periode tot mei 1940 vinden nu regelmatig cursussen en oefeningen plaats en wordt specifiek beroepspersoneel aangesteld of ingedeeld.

De tekst op
http://www.verzetsmuseum.org/tweede-wereldoorlog/nl/achtergrond/achtergrond,luchtbescherming
luidt:

Luchtbeschermingsdienst
(1)*In 1939 werd ook de Luchtbeschermingsdienst (LBD) opgericht,* (2) *een organisatie waarvan het personeel uit vrijwilligers bestond; tijdens de bezetting werd het personeel uitgebreid met ambtenaren. De LBD had tot taak de burgerbevolking te wijzen op de gevaren van luchtaanvallen, en op de maatregelen die de burgers zelf konden nemen om de risico's te beperken.*

Geconstateerd moet worden dat deze tekst in zijn geheel niet correct is.

Commentaar:

[1] P.H.Jacobs, *Het wel en wee van de Amsterdamse Luchtbeschermingsdienst sinds 1924 (…),* Dienst Bescherming Bevolking Amsterdam, november 1972, blad 1. Jacobs refereert aan raadsverslagen, die hier niet verder zijn onderzocht.
[2] Aanschrijving departement van Oorlog van 9 maart 1927, IIde afdeeling, no. 37. In archief NBDC
[3] Jacobs, pag 3
[4] Wet van 23 April 1936, Staatsblad 302

(1) De oprichting was niet in 1939, maar moet op 1928 (instelling, Amsterdam voert op beperkte schaal uit), voor wat betreft het serieus tot ontwikkeling komen voor Amsterdam eventueel op zijn laatst op 1936 (wettelijke verplichting) worden gesteld.
(2) Ook was er ruim vóór de oorlog sprake van ambtenaren bij wie LBD deel van hun functieomschrijving uitmaakte (de Burgemeester als HLBD vanaf 1928, later (vóór 1934) de Cdt. Brandweer en dus hun ondersteunend personeel, alsmede vooral op grond van de wet van 1936 personeel bij de staf van Brandweer, Politie en GGD, Bouw- en Woningtoezicht etc.) vooral ná 1936 ook van daarvoor specifiek aangesteld beroepskader – in 1939 10 man[5] - .
(3) Ook was er niet alleen sprake van voorlichting aan de burger, maar op grote schaal werd ook personeel ingezet bij de fysieke hulpverlening. Het Jaarverslag van de Gemeente Amsterdam over 1939 noemt specifiek[6]: “den luchtbeschermings-geneeskundigen dienst”, de luchtbeschermings-brandweer” “den stut- en sloopdienst” “den luchtbeschermings-chemischen” dienst en “den ordonnansendienst”, dit inderdaad naast diensten en activiteiten als “gezinsbeschermingscursussen”

De geciteerde tekst van het Verzetsmuseum is dus geheel onjuist. Wie vertelt dit het Verzetsmuseum?

Loek Kress,
Amsterdam, mei 2010

[5] Jacobs, blad 15. Zie ook, Jaarverslag Gemeente Amsterdam p206 , in Luchtbeschermingsdienst Gemeente Amsterdam 1939 – 1945, pag 2, NBDC, Amsterdam, z.j.
[6] Jaarverslag van de Gemeente Amsterdam 1939, p.207 , in : Luchtbeschermingsdienst Gemeente Amsterdam 1939 – 1945, NBDC, pag 3, Amsterdam, z.j